

**30 anys de normativa
en matèria de joventut
a les Illes Balears
(1985-2015)**

**ASSUMPTA MAS LIÑARES
JERONI SARD BRUNET**

Assumpta Mas Liñares

És tècnica de joventut a l'Institut Balear de la Joventut. Promotora i responsable de l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears. És llicenciada en Filosofia i Lletres, secció Ciències de l'Educació per la Universitat de les Illes Balears i màster en Joventut i Societat per la UNED. Membre del Comitè d'Investigació d'Estudis de Joventut de la *Federación Española de Sociología*. Les seves línies de feina se centren en el desenvolupament i l'avaluació de les polítiques de joventut i en el coneixement de la condició juvenil.

Jeroni Sard Brunet

És historiador a l'Observatori de la Joventut de les Illes Balears des del 2017. Informador juvenil a PalmaJove i dinamitzador juvenil al Servei de Joventut de Calvià. És llicenciat en història per la Universitat de les Illes Balears. Ambaixador al 5è cicle de la Iniciativa Europea de Diàleg Estructurat a les Illes Balears. Membre d'Orgull Llonguet i dels Xeremiers des Puig de Sa Font i promotor de la iniciativa juvenil MallorKey: de Mallorca a Estrasburg.

Resum

L'Assemblea General de les Nacions Unides designà l'any 1985 com Any Internacional de la Joventut (AIJ), aquest fet significà la consolidació i posada en marxa d'estructures i actuacions en matèria de joventut. L'any 2015 es varen complir 30 anys de la designació, aniversari que es converteix en una oportunitat per reflexionar i estudiar les polítiques de joventut que s'han dut a terme a les Illes Balears durant aquest període de temps.

L'estudi que s'està abordant vol ser una eina per analitzar el que han dut a terme en matèria de joventut, les institucions amb competència a les illes. Així, entre d'altres objectius, la proposta ha de permetre reflexionar al voltant de la condició juvenil i dels aspectes que marquen aquesta «condició juvenil», de com ha evolucionat el concepte de joventut i de com la visió que se'n té ha marcat i marca el desplegament de les polítiques.

Aquest capítol presenta la recopilació de la normativa en matèria de joventut i temps lliure en l'àmbit de les Illes Balears, publicada del 1985 al 2015, els 30 anys que abasta l'estudi més ample.

Paraules clau

Polítiques de joventut / Joventut / Joves / Normativa / Polítiques públiques

Resumen

La Asamblea General de las Naciones Unidas designó al año 1985 Año Internacional de la Juventud (AIJ), hecho que significó la consolidación y puesta en marcha de estructuras y actuaciones en materia de juventud. El año 2015 se cumplieron 30 años de la designación, aniversario que se convierte en una oportunidad para reflexionar y llevar a cabo un estudio sobre las políticas de juventud que se han llevado a cabo en Baleares durante estos 30 años.

El estudio que se está abordando pretende configurarse como una herramienta de análisis de lo que se ha llevado a cabo en materia de juventud desde las instituciones con competencias en las Islas. Así, entre otros objetivos la propuesta tiene que permitir reflexionar alrededor de la condición juvenil y de los aspectos que marcan esta condición juvenil, de cómo ha ido evolucionando el concepto de juventud y de cómo la visión que se tiene de la juventud ha ido marcando y marca el desarrollo de las políticas.

Este capítulo presenta la recopilación de la normativa en materia de juventud y tiempo libre en el ámbito de las Illes Balears, producida de 1985 a 2015, los 30 años que alcanza el estudio más amplio.

Palabras clave

Políticas de juventud / Juventud / Jóvenes / Normativa / Políticas públicas

Introducció

L'Assemblea General de les Nacions Unides designà l'any 1985 com Any Internacional de la Joventut (AIJ), aquest fet significà la consolidació i posada en marxa d'estructures i actuacions en matèria de joventut.

L'any 1985, com assenyala Domingo Comas (2007), fou una data emblemàtica en la qual coincidiren diverses circumstàncies. En primer lloc, fou l'*Any Internacional de la Joventut* fet que actuà com una espècie de revulsiu i suposà la majoria d'edat de les polítiques de joventut tant a Espanya com a altres països. En segon lloc, el 1985 fou l'any del primer informe de la sèrie d'*Informes Juventud en España* de la democràcia, convertint-se en l'any que va inaugurar una nova etapa que suposà la implantació real de les polítiques de joventut de la democràcia a l'Estat espanyol.

L'any 2015 es compliren 30 anys d'aquesta designació de les Nacions Unides, aniversari que es converteix en una oportunitat per reflexionar i dur a terme un estudi sobre les polítiques de joventut que s'han dut a terme a les Illes Balears durant aquest període de temps.

L'estudi que s'aborda vol ser una eina per analitzar el que s'ha dut a terme en matèria de joventut des de les institucions amb competències a les Illes Balears. Així, entre d'altres objectius, la proposta ha de permetre reflexionar al voltant de la condició juvenil i dels aspectes que marquen aquesta condició, de com ha evolucionat el

concepte de joventut i de com la visió que se'n té ha marcat i marca el desplegament de les polítiques que es desenvolupen.

L'estudi vol analitzar la relació i l'evolució dels nivells discursiu, substantiu i operatiu de les polítiques de joventut al llarg d'aquests 30 anys (concepte i model de joventut, programes desenvolupats i agents responsables), i la relació amb el context històric.

Per altra part, no menys important, vol recopilar i estudiar la normativa, les actuacions, els programes i els serveis que hi ha hagut i quins agents s'hi han implicat, la qual cosa ha de permetre donar visibilitat a les polítiques de joventut i, alhora, fer-ne palesa la transversalitat. Transversalitat imprescindible per donar resposta a la visió integral de les persones joves, estimulament el desenvolupament de polítiques implícites, és a dir, les que tenen impacte en la vida de les persones joves, però que no són reconegudes com a polítiques de joventut i, alhora, polítiques explícites: les que duen a terme tradicionalment els departaments de joventut.

Aquest article forma part de l'estudi que s'acaba de comentar i se centra, en concret, en l'anàlisi de la normativa i dels actes administratius que al llarg dels 30 anys, des del 1985 fins al 2015, s'han publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

1. Metodologia

L'estudi s'inicia amb la recerca i la recopilació de la normativa en matèria de joventut i temps lliure en l'àmbit de les Illes Balears produïda des de l'any 1985 fins al 2015, els 30 anys que abasta l'estudi. Cal dir que el sector de la joventut i el temps lliure és un sector que es caracteritza, en l'ordenament jurídic i des del punt de vista de la producció normativa, per la dispersió, l'heterogeneïtat i les modificacions constants (Espases i Iturbide, 2004).

Per fer la recerca, el principal recurs que hem utilitzat ha estat el repositori del *Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears* (BOCAIB), primer, i *Butlletí Oficial de les Illes Balears* (BOIB), després, que s'edita ininterrompudament des del 1983 - i abans des del 1979 com a *Bolletí Oficial del Consell General Interinsular de les Illes Balears*.

Per elaborar el recull, s'han definit uns termes de recerca o paraules clau que són recurrents en l'àmbit de la joventut. S'ha utilitzat el propi motor de cerca de la web www.boib.caib.es, amb els termes: *Joventut, Juvenils, Juvenil, Joves, Jove i Jovent*, incorporant-hi, també, les cerques de paraules complementàries com *Cens, Temps lliure, Xarxa, Turisme Jove i Alberg*.

Els resultats que hem obtingut en la recerca s'han revisat per comprovar-ne la correspondència amb l'objecte d'estudi encara que hi aparegués alguna de les paraules clau. Una vegada depurada la normativa d'interès, en total, s'han recopilat 853 referències documentals, que abasten de l'any 1984 al 2015, sense diferenciar

les normes vigents de les derogades i/o de vigència limitada. Així doncs, s'hi inclouen les diferents versions que pot haver tingut una mateixa norma, amb les modificacions, derogacions o correccions successives.

2. Una evolució constant

La política de joventut s'identifica en el procés de desenvolupament democràtic i de consolidació de l'Estat del benestar. És a dir, amb l'assoliment de nous àmbits d'intervenció de l'Estat i, per tant, de totes les administracions públiques (Perals, 2014). A Espanya, aquestes actuacions s'emmarquen en un context on la família i la societat civil exerceixen el predomini com a proveïdors de recursos de benestar. El model mediterrani aplicat a Espanya està referit a l'afirmació, entesa com la perspectiva que reconeix la importància de viure la condició juvenil com a tal. No obstant aquest model, també és present la necessitat de treballar polítiques que afavoreixen l'emancipació del jovent, ja que promouen l'autonomia juvenil, facilitant l'emancipació residencial i l'accés a una ocupació, són polítiques nuclears que poden modificar la trajectòria vital d'una persona jove. A aquest model de polítiques de joventut centrades en l'emancipació, i que no se solen desenvolupar des dels departaments competents en la matèria, però que si són estimulades sovint pels departaments de joventut –ja sigui a través d'estructures de coordinació o amb desenvolupament de plans estratègics–, cal sumar-hi les polítiques de joventut centrades en la participació dels i les joves. Així

als dos grans models actuals de polítiques de joventut: afirmació i transició, s'hi suma el tercer model: participació (Comas, 2007).

Les polítiques de joventut que s'han desenvolupat a Espanya al llarg dels darrers 25 anys es fonamenten en la concentració de les polítiques, a través d'organismes de joventut consolidats, que tenen una visió mixta de la joventut com a problema i com a recurs i que persegueix, com a resultat, unes polítiques orientades cap a l'autonomia, la integració social i la participació (IARD, 2001).

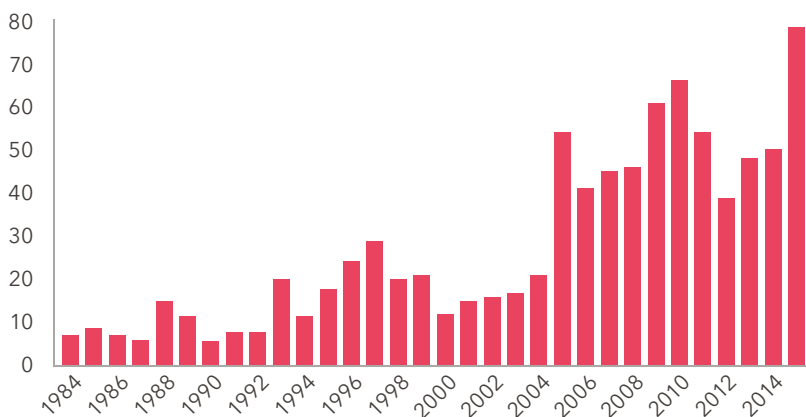
L'anàlisi del desenvolupament de la legislació de les polítiques en l'àmbit de la joventut a Balears ens mostra que s'ha concretat un marc d'actuacions i de programes en expansió, també segons el desplegament de competències als diferents nivells de l'Administració.

Estudiar com s'han proposat les

accions des de la conselleria competent en joventut en cada legislatura i l'organigrama des del qual s'han dut a terme, proporciona informació al voltant del nivell operatiu d'aquestes polítiques sectorials. Així, des de la descentralització administrativa, s'analitzen la delegació de competències i l'estructura orgànica dels departaments de joventut a les Illes Balears. La dependència orgànica de la conselleria a la qual se li assignen les competències en joventut proporciona informació del grau o de l'enfocament que han tingut o tenen a la nostra comunitat al llarg de les nou legislatures que abasta l'estudi.

Si bé s'ha definit el període d'estudi de l'any 1985 al 2015, s'ha considerat adient incloure 6 referències documentals de l'any 1984 que inicien el desenvolupament administratiu de les considerades polítiques de joventut a les Illes Balears. Aquestes

Gràfic 1. Nombre de normativa relacionada amb joventut per any de publicació en el BOIB: 1985-2015

Font: Elaboració de l'OBJIB a partir d'informació del BOIB.

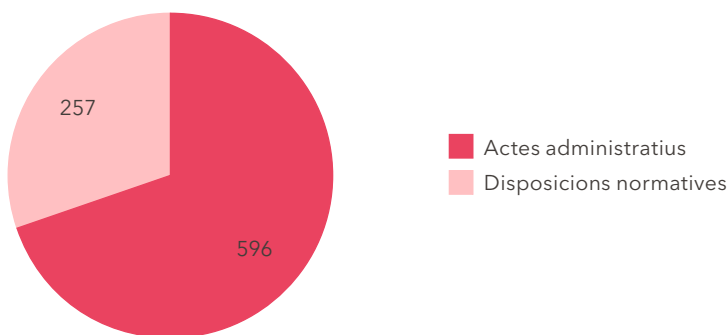
referències inicials han bastit les accions en matèria de joventut i encara, algunes, continuen actives i només s'han actualitzat sobre el cos principal del text. N'és un exemple el Decret 16/1984, de 23 de febrer, sobre reconeixement d'escoles d'educadors de temps lliure (BOCAIB núm. 5, de 20 de març de 1984).

El nombre de normativa recopilada s'incrementa per anys, com s'observa en el gràfic adjunt, fent-se més extensa així com es desenvolupen noves polítiques i es despleguen competències annexes. També s'observa com augmenta la publicació de normativa els anys electorals, que són moments en els quals es modifica i s'estableix una nova estructura organitzativa del Govern i es produeixen canvis organitzatius que afecten l'organigrama i les responsabilitats de tots els departaments, incloent-hi, naturalment, els competents en jo-

ventut. S'observa doncs, com els canvis de legislatura i el seus projectes polítics tenen una especial influència en l'organisme que exerceix les competències en joventut.

La categorització de la legislació suposa una complexitat per la heterogeneïtat i la indefinició a l'hora de publicar en el BOCAIB/BOIB. Així, distingirem entre «disposició normativa» i «acte administratiu», conscients de les dificultats i excepcions, però, que caracteritzen la naturalesa i el fonament de cada legislació promulgada. Les disposicions generals, que són expressió de la potestat reglamentària del Govern, poden ser decrets i ordres. D'altra banda, com a norma general, els actes administratius poden ser acords i resolucions. Excepcionalment, hi ha actes del president o presidenta de la comunitat que adopten la forma de decrets. Per tant, els decrets poden tenir una

Gràfic 2. Distribució per tipus de normativa relacionada amb joventut a les Illes Balears: 1984-2015

Font: Elaboració de l'OBJIB a partir d'informació del BOIB.

doble naturalesa segons cada cas, atès que poden ser normes i actes, segons els supòsits i qui els dicta.

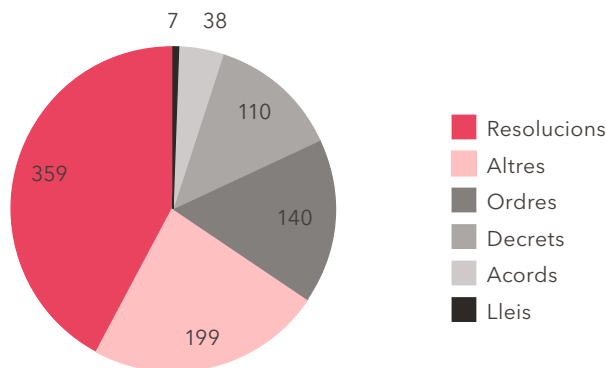
En tot cas, hem seguit l'ordenament jurídic vigent, amb la Llei 3/2003, de 26 de novembre, de règim jurídic de la CAIB i la Llei 4/2001, del Govern de les Illes Balears, que descriuen els processos legislatius.

En el gràfic 2 s'observa que els actes administratius són majoritaris, 596, davant 257 disposicions normatives, fruit de l'acció desenvolupada i circumstancial de cada legislatura. Per altra part, el gràfic 3 mostra una anàlisi més detallada del recull normatiu, posant de manifest com al llarg dels 30 anys analitzats s'han publicat en el BOCAIB/BOIB 359 Resolucions relacionades amb l'àmbit de la joventut, que suposen més del 40 % del total de les entrades del recull. Cal recordar que les resolucions són actes dictats per la persona

que exerceix la vicepresidència i pels consellers o conselleres competents o bé actes dictats per altres òrgans d'inferior rang a la Presidència. La categoria *Altres*, és la segona més nombrosa, amb 199 registres, i inclou les entrades que haurien de pertànyer a decrets, ordres, resolucions i acords, o anuncis, però que en el títol no assenyalen quin tipus de norma és, posant de manifest el tret de la dispersió que ha caracteritzat la producció normativa en matèria de joventut.

Les *Ordres* apareixen explícitament en 140 referències, i són, per definició, aprovades per les persones responsables de les successives conselleries competents, o bé, si afecten a més d'una conselleria, són signades pel conseller o consellera encarregat de la secretaria del Consell de Govern. Així, en aquest compendi, hi trobam ordres conjuntes fruit de la col·laboració i la promulgació coordinada entre

Gràfic 3. Tipologia de la normativa relacionada amb joventut publicada al BOCAIB/BOIB (1984-2015)

Font: Elaboració de l'OBJIB a partir d'informació del BOIB.

àrees adjacents i complementàries en les polítiques de joventut.

Si fins ara s'ha observat la quantitat i la tipologia de la normativa relacionada amb joventut produïda a les Illes Balears i publicada en el BOIB al llarg del període que va de l'any 1984 al 2015, cal observar ara el nivell substantiu de les polítiques de joventut desenvolupades a les Illes: quina ha sigut la temàtica tractada, les actuacions desenvolupades o els programes impulsats i que conformen les 853 referències aparegudes en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Les temàtiques que componen aquest recull s'han establert pel caràcter d'actuació que té cadascuna de les referències i s'han agrupat per processar-les i analitzar-les. D'aquesta manera, s'han diferenciat les categories següents:

- **ANÀLISI.** Contractació de serveis per a l'estudi de la població jove en general o en matèries específiques.
- **CENS.** Recull d'inscripcions, actualitzacions i cancel·lacions d'entitats juvenils i prestadores de serveis a la joventut.
- **CERTÀMENS.** Convocatòries, resolucions i publicacions de concursos i premis en l'àmbit de la joventut.
- **FORMACIÓ.** Legislació sobre les bases que regeixen les titulacions i els centres on s'imparteixen especialitats en l'àmbit de la joventut.
- **INSTAL·LACIONS.** Regulacions relatives a les instal·lacions de temps lliure.
- **NOMENAMENTS.** Designacions, renúncies i cessaments de persones encarregades del desenvolupament de les polítiques de joventut a l'Administració pública, autonòmica i insular.
- **REGULACIONS.** Legislació d'aplicació als projectes de l'àmbit de la joventut.
- **ORGANITZACIÓ.** Regulacions d'estructures organitzatives i de distribució de funcions relacionades amb l'àmbit d'actuació de l'administració pública en joventut.
- **PROGRAMES.** Actuacions realitzades des dels organismes competents per a la intervenció amb les persones joves.
- **RECURSOS HUMANS.** Legislació relativa a la contractació, als perfils i a les responsabilitats als departaments de joventut.
- **SERVEIS.** Inscripcions i autoritzacions de funcionament de serveis d'informació a les Illes Balears.
- **SUBVENCIIONS.** Convocatòries, resolucions i publicacions de quanties que l'Administració concedeix per dur envant projectes en joventut que poden tenir interès general.
- **TRANSPARÈNCIA.** Publicació d'informació d'abast públic i de funcionament ordinari dels òrgans competents en joventut.

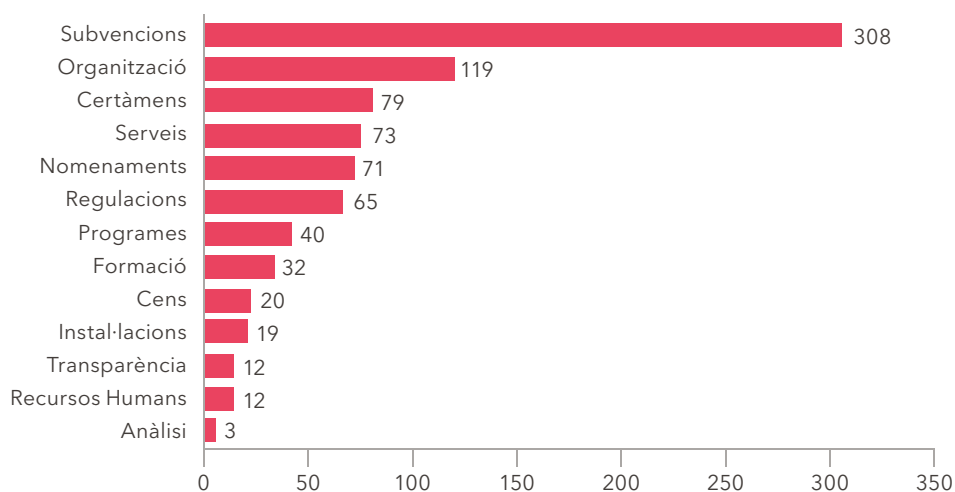
Pel que fa a la temàtica, les primeres legislacions que es troben al compendi són de caire normatiu i d'estructuració del treball amb joves i de la participació juvenil, i es focalitzen en caracteritzar els requisits i les condicions per a la formació, i establir reglaments, per a l'associacionisme juvenil. També és el moment en què es crea i es fixa el funcionament del principal òrgan representant de la joventut: el Consell de la Joventut de les Illes Balears (CJIB).

Seguint les categories descrites abans, hem quantificat i caracteritzat a grans trets els elements que han bastit aquests 30 anys de polítiques de joventut a Balears. A continuació, es detallen les més nombroses ordenades per la quantia amb la que apareixen al compendi documental.

Subvencions

Ja al 1984 hi apareixen ajudes i subvencions, en concret perquè les entitats prestadores de serveis a la joventut desenvolupin els seus programes. Aquesta és una tipologia d'acció recurrent en el recull de les polítiques en aquests 30 anys, i ocupen la majoria del compendi (308 referències), amb presència en 29 dels 31 anys inclosos en l'estudi. La destinació de les subvencions varia segons les diferents legislatures. Així, es troba que, si bé les subvencions són la concessió de quanties per dur envant projectes, els destinataris són diversos: ajuntaments i corporacions locals; escoles i centres de formació; associacions i persones, i col·lectius vulnerables o amb interès de promoció.

Gràfic 4. Temàtica de la normativa relacionada amb joventut publicada en el BOIB (1984-2015)

Font: Elaboració de l'OBJIB a partir d'informació del BOIB.

L'objecte de subvenció també és tan variable com les convocatòries i els organismes competents en l'àmbit de la joventut les adrecen a finançar serveis, instal·lacions, activitats i projectes de joventut, o bé, a la promoció de població amb dificultats o sectors professionals i formatius concrets. Des dels òrgans no competents en matèria de joventut, les subvencions que afecten les persones joves van repartides a accions en l'ocupació laboral jove, la construcció d'infraestructures juvenils, les ajudes a l'accés a l'habitatge, el suport a la pràctica esportiva, les instal·lacions agràries i els programes d'atenció a persones en risc d'exclusió. En els 3 darrers anys analitzats, es troben plans estratègics de subvencions, que recopilen i descriuen la previsió de subvencions que es volen concedir.

Organització

Aquesta etiqueta s'ha atorgat a totes les entrades referents a definir l'estructura administrativa i de gestió de les polítiques de joventut. S'hi caracteritzen, doncs, els canvis produïts en la transició entre legislatures, així com les reestructuracions al llarg d'un mateix període governamental. L'organització permet també conèixer la consideració que tenen aquestes polítiques, a la vegada, que en defineixen l'orientació durant la legislatura. La creació d'ens i entitats delegades en l'exercici de competències generals i específiques en l'àmbit de la joventut, com el Reglament del Consell de la Joventut o de l'actual Institut Balear de la Joventut, també són en aquesta categoria.

Certàmens

Els certàmens són una política de joventut destinada a promocionar i desenvolupar concursos. Són 79 les referències que es troben en els 30 anys analitzats, especialment en l'àmbit artístic. La convocatòria del programa cultural d'Art Jove apareix des de l'any 1997, i s'ha mantingut ininterrompudament fins a l'actualitat. Cal assenyalar en aquest àmbit que, així com els consells insulars desenvolupen les competències en joventut, també posen en marxa certàmens, especialment de música i pintura.

Nomenaments

S'hi reflecteixen els canvis de titulars i de persones responsables dels organismes amb competències en joventut. Es considera aquesta etiqueta com la que destria el grup polític que exerceix aquests càrrecs i com pot afectar el desenvolupament d'una o altra tipologia de polítiques. Així, durant els 30 anys estudiats, han tengut càrrecs de direcció general amb competències en joventut, fos exclusiva o compartida amb altres àrees, un total de 15 persones, de les quals només 2 han estat dones. Per contra, al capdavant de la conselleria competent en joventut, al llarg de 30 anys, s'han designat 12 persones, de les quals 7 han estat dones. En definitiva, però, al llarg de les 9 legislatures que abasta l'estudi, s'han registrats 71 nomenaments relacionats amb joventut, i que han ocupat la direcció de la conselleria, de la direcció general o de l'organisme o entitat autònoma que desenvolupa les competències en aquesta matèria.

Serveis

Els serveis d'informació juvenil són un dels programes de les polítiques de capacitat del jovent i posar-los en marxa ha significat, en molts casos, l'inici del desenvolupament de polítiques de joventut en molts municipis. Des d'establir-ne el cens i les normatives que havien de complir, al 1990, el BOIB recull, fins a l'any 2008, l'autorització per obrir-los i posar-se en funcionament, així com les altes, modificacions i baixes dels diferents centres i punts arreu de la geografia de les Illes Balears. De fet, per gestionar-los i organitzar-los es crearen estructures de coordinació específiques durant les diferents legislatures: el Centre Balear d'Informació i Documentació per a la Joventut (1987-1995, 1996-1999 i 2003-2007), el Centre Coordinador d'Informació i Documentació per a la Joventut (1995), l'Oficina d'Informació Juvenil de les Illes Balears (1996) i el Centre Balear d'Informació i Documentació al Jove (1999-2003), estructures sempre integrades en l'organisme competent en matèria de joventut.

Regulacions

El conjunt de legislació denominada *regulacions* fa referència a la legislació que estableix un marc de desenvolupament per a les actuacions en matèria de Joventut. És a dir, s'hi inclouen les disposicions que concedeixen competències (Llei 21/2006, de 15 de desembre, d'atribució de competències als consells de Menorca i d'Eivissa i Formentera en matèria de joventut i lleure), la fi-

xació de preus (del Carnet Jove, de l'ús de les instal·lacions...) i de les que determinen el reglament d'usos d'espais i serveis i d'activitats. En aquesta categoria s'inclouen 65 referències documentals durant els 30 anys d'estudi, però són més intensives i continuades a partir de l'any 2005 (un total de 49 en el període de 10 anys fins al 2015).

Programes

Com a *programes*, s'han qualificat els 40 resultats que inclouen posar en marxa programes, amb les contractacions i col·laboracions perquè es duïguin endavant. Hi trobam accions en àmbits diversos com l'oci, la formació o la promoció social, les plataformes de premsa jove (ràdio i revistes fetes per joves), en habitatge i ocupació.

Formació

El reconeixement i la inscripció d'escoles de formació en titulacions del lleure és vigent des del 1984, però la inscripció comença a ser més nombrosa a partir de l'any 2008. S'hi incorporen les diverses modificacions de les condicions i els coneixements que s'han d'impartir. Sota aquesta etiqueta també s'inclouen les iniciatives de formació professional que s'han dut a terme des de l'Institut Balear de la Joventut.

Instal·lacions, cens, transparència, recursos humans i anàlisi

En conjunt, aquestes categories suposen 67 de les 853 referències recopilades, aproximadament un 8 % del total. Per *instal·lacions* es qua-

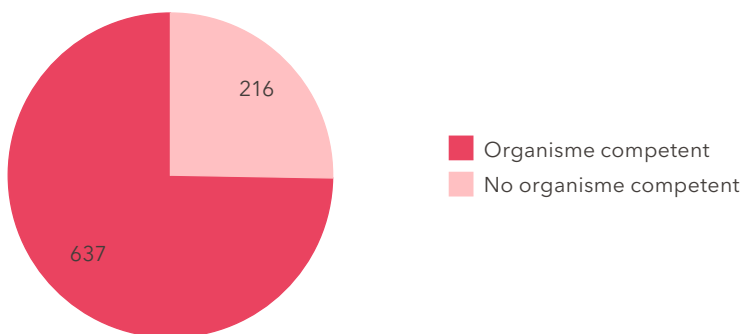
lifiquen les mencions a les actuacions en albergs i campaments de la comunitat que són competència dels òrgans específics. Hi ha normes d'ús, adaptacions i reformes d'aquests espais, a partir de l'any 2002. El cens és el registre continuat d'entitats juvenils i adreçades a la joventut, i la seva actualització es publica alguns anys. La categoria de recursos humans reconeix les contractacions i les modificacions de personal al servei de l'òrgan competent en joventut. Destaca que només apareixen 3 referències de la categoria *anàlisi*, que hem considerat estudis sobre les polítiques per aplicar en Joventut. Ara bé, que no es mostrin més referències al BOIB no és definitiu per dir que no n'hi ha, però descriuen el fet que no queda reflectit.

3. Origen i orientació de les polítiques de joventut

Els projectes i accions adreçats a la joventut poden ser desenvolupats per departaments amb les competències assignades o bé, de manera més heterogènia, per organismes no competents, adreçant-se a les persones joves entre les destinatàries com a política transversal.

Són 216 les referències a polítiques sorgides de la iniciativa de departaments aliens, que no provenen de l'àmbit de treball amb joves. En aquest total, hi ha els nomenaments (26) i l'estructuració (40) dels governs autonòmics successius, que no fan referència al contingut de les polítiques, sinó més aviat on s'insereixen o la seva orientació. Predominen, no

Gràfic 5. Distribució de les publicacions en el BOIB en matèria de Joventut d'acord amb la competència o no del departament (1984-2015)

Font: Elaboració de l'OBJIB a partir d'informació del BOIB.

obstant això, les subvencions (90 referències), majoritàries com ja s'ha vist, que es poden classificar en directes a les persones joves o a serveis que hi estan encaminats. A manera d'exemple, de les primeres hi ha les dirigides al foment de l'accés a l'habitatge, a les noves instal·lacions de joves agricultors, o ajudes a joves majors d'edat que han deixat d'estar tutelats. Pel que fa a les destinades a serveis, n'hi ha per estimular la contractació de població jove, millorar les infraestructures juvenils, de certàmens musicals a nivell local, o per desenvolupar xarxes d'informació laboral.

637 entrades del recull provenen d'organismes competents en matèria de joventut, ja siguin de la conselleria, d'un organisme autònom o d'una empresa pública, així com dels consells insulars, quan els de Menorca i Eivissa i Formentera, varen assumir les competències en joventut amb els decrets 33/2006, 34/2006 i 35/2006.

Al llarg de 30 anys i 9 legislatures, les competències de joventut a nivell autonòmic s'han ubicat en diferents llocs de l'organigrama del Govern i han estat assumides per conselleries amb competències diverses:

Taula 1. Ubicació de les competències en matèria de Joventut al Govern de les Illes Balears al llarg de 9 legislatures (1983-2015)

I Legislatura (1983-1987)	Conselleria d'Educació i Cultura
II Legislatura (1987-1991)	Conselleria Adjunta a la Presidència
III Legislatura (1991-1995)	Conselleria Adjunta a la Presidència
IV Legislatura (1995-1999)	Conselleria de Governació Conselleria de Presidència
V Legislatura (1999-2003)	Conselleria de Treball i Benestar Social Conselleria de Benestar Social
VI Legislatura (2003-2007)	Conselleria de Presidència i Esports
VII Legislatura (2007-2011)	Conselleria d'Esports i Joventut Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració
VIII Legislatura (2011-2015)	Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats
IX Legislatura (2015)	Conselleria de Transparència, Participació i Cultura Conselleria de Transparència, Cultura i Esports Conselleria de Cultura, Participació i Esports

Font: Elaboració de l'OBJIB a partir d'informació del BOIB.

La nomenclatura de la conselleria que compta amb les competències en l'àmbit de la Joventut pot ser un indicador per conèixer l'orientació de les seves polítiques. Durant 9 legislatures es pot observar com Joventut ha estat lligat a diversos camps, com ara l'educació, la cultura, el benestar social, els esports o als afers i la promoció social. Aquesta organització no dificulta la comprensió dels projectes duts a terme, ja que es troben identificats en adreçar-se específicament a persones joves –usualment considerades entre els 15 i els 30 anys– o, en alguns casos, a persones menors d'edat (infantesa, adolescència i primera joventut).

Amb un esperit més transversal ha format part de les conselleries de Governació i de Presidència (1987-1991, 1991-1995 i 1995-1999), la qual cosa assenyalava que aquestes polítiques aspiraven a impregnar els diferents àmbits que afecten les persones joves. Seria necessari, però, matisar que les polítiques de continuïtat que es varen iniciar abans, i les pròpies d'aquell període, han tingut un recorregut ininterromput, per la qual cosa no es pot valorar com un trencament ni un esglaió diferencial. També és en aquest termini de 12 anys, de 1987 a 1999, quan més serveis d'informació s'obren (45 de les 73 referències d'aquesta categoria entre els anys esmentats).

Pel que fa al nivell immediat de gestió de les competències, en ocasions han estat desenvolupades per una direcció general exclusiva, però, en la major part de les legislatures, és compartida amb altres àrees. Igualment, com s'ha descrit amb les conselleries, les direccions generals han

tingut assignades responsabilitats conjuntament amb Esports, Família, Menors i Ordenació, Innovació i Formació Professional. Val a dir que per coordinar i executar la política autonòmica de joventut i lleure, des de fa més de vint anys, el Govern de les Illes Balears compta amb una entitat autònoma o empresa pública que, actualment, és l'Institut Balear de la Joventut (Decret 32/2006, de 31 de març).

4. Orientació del treball en joventut

Les polítiques de joventut poden estar orientades a definir un marc de treball i també a intervenir sobre les pròpies persones destinatàries. Tal com defineix l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer) les competències exclusives fan referència al disseny i aplicació de polítiques, plans i programes destinats a la joventut, que els consells insulars acaben assumint com a pròpies.

La promulgació del nou Estatut d'Autonomia al 2007 fixà una distribució de competències diferent en matèria de joventut i lleure. Suposava la dualitat entre les funcions i serveis en matèria de joventut ja transferides als consells insulars de les Illes Balears i, per altra banda, les que es reserva la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. La distinció es resolgué amb el caràcter insular o suprainsular de la funció o el servei en qüestió. L'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears compta amb l'Institut Balear de la Joventut per exercir aquestes funcions, mentre que per a

cada àmbit insular es crearen ens específics en joventut.

La transferència de competències en Joventut, des de l'Estat preautonòmic, ha tingut esment al desenvolupament comunitari i de promoció sociocultural. Defineix responsabilitats en l'estudi de les problemàtiques juvenils, l'estímul de la cooperació i de l'activitat associativa, així com la gestió i la titularitat de casals, albergs o instal·lacions adreçades a la joventut, i la promoció i organització d'activitats d'animació a diversos col·lectius, especificant-hi les persones joves. Les ampliacions de competències posteriors han estès el camp d'acció i serveis de turisme i intercanvis de joves, que provenen de *l'Institut de la Joventut*.

Les successives publicacions al BOIB descriuen un desplegament lligat a la continuïtat de programes d'oci i de temps lliure, com l'oferta de campaments d'estiu o la formació en el lleure. També, la dècada del 1990, fou productiva en la creació de serveis juvenils locals, per a la qual cosa la conselleria competent havia de donar l'autorització. Aquestes mesures, juntament amb les convocatòries de subvencions finalistes, han descentralitzat l'exercici i els resultats del treball en joventut i han incorporat entitats i serveis locals i específics a les decisions per desenvolupar.

En el compendi també es reconeixen polítiques encaminades a la protecció social i al reconeixement de col·lectius vulnerables en l'edat juvenil, que desenvolupen conselleries corresponents a serveis socials, o bé amb competències sobre menors, adscrites a la pròpia Direcció General de Joventut. Aquestes, considerades com de promoció social i d'assistència, cerquen garantir la inserció i la igualtat de qualsevol persona jove.

Els programes europeus s'han exercit com una política de joventut pròpia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. La inclusió en el BOIB apareix com a subvencions a entitats, col·lectius i associacions juvenils per desenvolupar projectes ja des del 1997. La formació i el creixement personal han estat centre de polítiques quant a l'estímul de programes de voluntariat i de participació social específicament desenvolupats per joves.

Podem concloure que la manifestació pràctica de les polítiques de joventut a les Illes Balears, en el període 1985-2015, s'ha caracteritzat per combinar polítiques principalment afirmatives, però també de transició i de participació. Totes exercides fins a l'any 2007 per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i, a partir de llavors, també pels consells insulars amb competències. En aquests 30 anys de polítiques de

joventut analitzats en el BOIB només s'han elaborat dos plans estratègics de Joventut (2001-2004 i 2010-2012) que han aglutinat els elements que conformen una estratègia per treballar en joventut i un mecanisme per assolir els reptes que s'han plantejat. Tot i que la Llei 10/2006 integral de la joventut assigna a la Comunitat Autònoma «la planificació global de les polítiques juvenils [...] i propiciar la coordinació i la cooperació entre les diferents administracions».

L'estudi de 30 anys de polítiques de joventut a les Illes Balears que es treballa des de l'Observatori de la Joventut vol recollir i analitzar les accions plantejades i desenvolupades al llarg d'aquest període, però, correspon als organismes competents en joventut planificar, executar i avaluar els programes que s'adrecen a la població jove a les Illes Balears i fer-ne el seguiment. És a dir, traçar i consolidar un plànol on quedi palesa la importància de la joventut i la seva consideració global en les polítiques que es duen a terme.

Referències bibliogràfiques

- A/RES/34/151, 17 de diciembre de 1979. Año Internacional de la Juventud: Participación, Desarrollo, Paz <<http://www.un.org/es/documents/ag/res/34/ares34.htm>> Consulta: 20 juliol, 2018.
- Coma Arnau, D. (2007). Las políticas de juventud en la España democrática. Madrid. INJUVE. (També disponible en línia a: <http://www.injuve.es/sites/default/files/politicas_de_juventud_imprensa.pdf> Consulta: 20 juliol 2018.
- Decret 32/2006, de 31 de març, pel qual es regula l'Institut Balear de la Joventut. 2006BOIB 51 EXT, de 6 d'abril de 2006) <http://boib.caib.es/pdf/2006051/mp43.pdf> Consulta: 20 de juliol, 2018.
- Espases, T., Iturbide, A. (2004) Joventut i temps lliure. Col·lecció legislativa. Palma. Institut d'Estudis Autonòmics
- IARD (2001). Study on the state of young people and youth policy in Europe. <http://www.youthpolicy.org/wp-content/uploads/library/2001_Youth_Policy_Europe_Eng.pdf> Consulta: 20 juliol, 2018.

- Llei 10/2006, de 26 de juliol integral de la joventut (BOIB Núm. 109, de 3 d'agost de 2006) http://boib.caib.es/pdf/2006109/mp5.pdf?lang=ca&mode=view&p_numero=2006109&p_inipag=5&p_finpag=22 Consulta: 20 de juliol, 2018.
- Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. 2007 (BOIB 32 EXT, de 1 de març de 2007) <http://boib.caib.es/pdf/2007032/mp2.pdf> Consulta: 20 de juliol, 2018.
- Mas, A., Cerdà, E., Millán, A. (2011) Polítiques locals de joventut a les Illes Balears 2010. Palma. Govern de les Illes Balears
- Perals Tresserra, M. (2014). La configuració de les polítiques públiques de joventut a Catalunya: 1979-2014. Una anàlisi de les dimensions política, normativa, organitzativa i relacional de les polítiques de joventut de la Generalitat de Catalunya Treball de Fi del Màster de Gestió Pública Avançada. <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/60563/1/Montse_Perals.%20TFM.%20Gesti%C3%B3%20Publica%20Avan%C3%A7ada.pdf> Consulta: 20 juliol, 2018.